

ЕКСПРЕСИВНА КОМУНІКАЦІЯ ЯК ОБ'ЄКТ ЛІНГВІСТИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Розвиток комунікації та її зростаюча роль у суспільстві сприяли виокремленню експресивного аспекту комунікації як самостійного об'єкту дослідження у лінгвістичній науці. Для сучасної лінгвістики досить цікавим є той факт, що емоційний стан мовця-комуніканта здатен цілком впливати на його комунікацію, яку насичують експресивні засоби вираження. Саме тому у сучасній лінгвістичній традиції вже сформувалися підходи до розробки проблеми емоційної концептосфери, культури, емоційної поведінки, експресивної лакунарності у внутрішній та міжкультурній комунікації.

Емоційно-експресивну сторону мовного знаку досліджували у своїх працях В. Шаховський, В. Григор'єва, Н. Арутюнова, А. Вежбицька, В. Телія та ін.

Терміни «експресивність», «експресія» походять від латинського «*expressio*» і позначають виразність, силу прояву почуттів і думок; певну поведінку, що справляє на оточуючих сильне емоційне враження; яскраве, потужне розкриття духовного світу людини. Експресиви розглядалися в багатьох класифікаціях мовних актів у працях Дж. Серля, Дж. Ліча, Т.Балмера та інших [2, с.183].

Дж. Серль характеризує ілюкутивну мету даного класу як вираз психологічного стану, що задається умовами щирості відносно положення речей, визначеного в рамках пропозиційного змісту [2, с.183]. Зразковими дієсловами для експресивів (виразів конкретного ставлення суб'єкта мовленнєвого акту до чогось) Дж. Серль вважає такі: *thank, congratulate, apologize, condole, deplore, welcome*.

Саме експресиви слугують своєрідним поштовхом, коли ми розглядаємо експресивний аспект комунікації, притаманний певному комунікативному акту. Зокрема, В. С. Григор'єва вважає, що на системному рівні різновидами мовного спілкування у сучасному житті є інформаційна, аргументативна, соціально-ритуальна та експресивна комунікації [1, с.185].

Метою експресивної комунікації є створення уявлення про предмет спілкування та формування його у свідомості слухача, його

позитивне чи негативне оцінювання. Умови організації експресивної комунікації включають два фактори: опора на емоційну сферу співрозмовника та використання художньо-естетичних засобів впливу на всі його сенсорні канали.

Експресивна комунікація може виявлятися у таких комунікативних формах: промови з певного приводу, презентації; бесіди; розповіді про ситуації, фірму, людину; брифінги; мозковий штурм, синектика, демонстрації відеофрагментів; аналіз можливих наслідків; гасла та заклики.

Для ефективної реалізації такого спілкування застосовують різноманітні комунікативні засоби і технології: аудіо-, відео-та художні засоби; стислість мовних конструкцій; емоційно забарвлена, образна лексика; акторська майстерність: посмішка, голос, погляд; жестикулювання, міміка; опора на актуальні потреби слухачів; щирість демонстрованих почуттів.

Аналізуючи експресивну поведінку співрозмовника, можна говорити про його намір до довірливої бесіди або до конфронтації, про особливості характеру, виховання. І як очікуваний результат: зміна настрою партнера, провокування необхідних почуттів (співчуття, співпереживання), залучення до конкретної дії.

Література

1. Григорьева В.С. Дискурс как элемент коммуникативного процесса: прагмалингвистический и когнитивный аспекты : монография / В.С. Григорьева. – Тамбов : Изд-во Тамб. гос. техн. ун-та, 2007. – 288 с.
2. Серль, Дж. Р. Классификация иллокутивных актов / Дж. Р. Серль // Новое в зарубежной лингвистике. – М., 1996. – Вып. 17: Теория речевых актов. – С. 170–194.